

نکته‌هایی از معارف حسینی

دل‌نویسته - حلیم‌پزان

نجمه دائمی

هرسال در دهکده ما در اربعین و چهل‌و هشتم، مراسم حلیم‌پزان برگزار می‌شود. حلیم، خوراکی خوشمزه که شامل گندم، گوشت، چربی، پیاز، نخود و آب است. هر سال، مادرم در اربعین با دستانش گندم‌ها را می‌شوید و همه مواد را داخل دیگ بزرگ مسین می‌ریزد و بار می‌کند. در قدیم، چاله‌ای می‌کنند و در آن کُنده و چوب می‌ریختند و دیگ را روی چنین آتشی قرار می‌دادند. البته، حلیم مزه دود می‌داد. اما امروزه، اجاق گازی است و کار راحت‌تر انجام می‌شود و دود چشم‌ها را اذیت نمی‌کند. در دهکده ما، خانواده‌های زیادی حلیم می‌پزند. بارگذاشتن حلیم از ده صبح آغاز می‌شود و تا دو صبح فردا ادامه دارد. رسم بر این است که مردان و زنان گروه‌گروه جمع می‌شوند و به‌خانه حلیم‌پزان می‌روند تا حلیمی بهم بزنند و با یک‌استکان چای و خرما و حلوا پذیرایی می‌شوند. عده‌ای دور دیگ، شمع روشن می‌کنند و در حق زندگان و رفتگان دعا می‌کنند؛ عده‌ای هم زیارت عاشورا و برخی هم ذکر می‌گویند. هرکس به‌شیوه‌ای مرادش و حسینش را می‌جوید. بعد از نماز مغرب و عشا در خانه حلیم‌پزان شام می‌دهند. به‌طور معمول، عدس‌پلو برقرار است. پس از خوردن شام

دوباره، حلیم به هم زدن شروع می‌شود. جوانان خانواده به همراه دوستانشان دور دیگ می‌ایستند و نوبتی کتان می‌زنند؛ یعنی با چوبی مخصوص، حلیم را به هم می‌زنند. بعد از ساعت دوازده شب، شربتو شروع می‌شود. شربتو، همان آب‌نمک داغ است که به حلیم اضافه می‌شود تا نمک به جسم و جان حلیم بنشیند. سپس سیرداغ می‌شود؛ این به این معنا نیست که درونش سیر می‌ریزند؛ بلکه اسمش سیرداغ است. یک ماهی تابه روغن داغ به همراه فلفل و زردچوبه و کمی زعفران به دیگ اضافه می‌شود. مرحله سیرداغ آخرین مرحله است و با ذکر صلوات انجام می‌شود. جوانان هرکدام بشقاب به دست و قاشق به دست می‌شوند تا حلیم داغ نوش جان کنند. پس از خوردن، خداحافظی می‌کنند و می‌روند. پدرم یک سینی که در آن قرآن و کاسه آب و شاخه‌ای زیتون است، آماده و سر دیگ را می‌زند و سینی را روی آن قرار می‌دهد و دعا می‌خواند و می‌گوید: خدایا به ما سلامتی بده تا سال آینده. درب دیگ گذاشته می‌شود تا اذان صبح. همه خواب کوتاهی دارند تا اذان صبح. وقتی زمزمه‌های اذان به گوش رسید، نماز می‌خوانند و پس از آن، کار مقسم شروع می‌شود؛ مقسم کسی است که حلیم جا می‌کند. به علت زدن درب دیگ و عرق و بخار، ترک‌هایی سطح حلیم به وجود می‌آید که به اعتقاد ما اسم امامان نوشته شده است؛ برای نمونه، یک سال خودم اسم محمد را به صورت نستعلیق سطح دیگ دیدم. یکبار هم اسم علی. امسال به نظر من علی و حسن یا حسین نوشته شده بود. پس از اذان، مردم می‌آیند و حلیم می‌خواهند. مقسم خواب ندارد و باید بنشیند تا همه بیایند و حلیم به ته دیگ برسد. پس از اتمام تقسیم حلیم، باید دیگ شسته شود. به طور معمول، همیشه مقسم و دیگ‌شور خودم هستم و این افتخار را به هیچ کس نمی‌دهم. این مراسم حلیم‌پزان ما بود. ان‌شالله تا سال آینده، صبحانه همه با حلیم پذیرایی می‌شوند. خوردن یک کاسه حلیم داغ سر صبح کنار دیگ حلیم، لذتی خاص داد.